

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

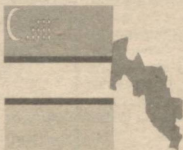
ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил январ

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАҲТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нархда

ВАЗИРЛАР
МАҲКАМАСИДА
ЙИГИЛИШ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА ЙИГИЛИШ

Яқинда Вазирлар Маҳкамасида буюқ соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига тайёргарлик куриш ва уни ўтказиш ташкилий қўмитасининг навбатдаги йиғилиши бўлди. Уни республика Бош вазирининг биринчи уринбосари, мазкур қўмита раиси И. Журабеков бошқарди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли вазирлик, ҳокимлик, идора ва ташкилотлар раҳбарларига кўрсатмалар берилди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жураев, Бош вазир уринбосарлари Р. Юнусов, С. Саидқосимов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тулаганов қатнашдилар.

ЯНГИ СУПЕРМАРКЕТ

Тўртқул тумани марказида очилган «Файзи баракат» супермаркетинида маҳсулотлар сероб. 1200 турдаги маҳсулотлар харидорларга манзур. Супермаркетда кенг ва ёруғ кафетерий ҳам мавжуд. Савдо уйи раҳбарлари республика миқёсида чет эл мамлакатларидаги фирмалар билан мустақам алоқалар ўрнатиб, дўконни сифатли моллар билан тўлдиришга ҳаракат қилишаётир.

ЁҒ ЗАВОДИ— ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

Бундан бир неча ой муқаддам Оқтош шаҳридаги ёғ-пишлоқ заводи давлат таъсирфутидан чиқарилиб, «Саломатлик» ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган эди. Корхона тез орада ўзини ўнглаб олди. Фойданинг асосий қисми ишлаб чиқаришни ривожлантиришга сарфланаётган бўлса, қолган қисми одамларни ижтимоий ҳимоя қилишга ишлатилаётир. Корхонанинг янги биноси ҳам жадал суръатлар билан бунёд этилмоқда.

БАХМАЛ ПИЧОҒИ

Бахмал туманидаги Новқа қишлоғида халқ ҳунармандчилиги йил сайин ривожланмоқда. Асрлар оша эъзозланиб келаётган эгарчилик, бешикчилик, ёғоч уймакорлиги ва бошқа соҳалар қатори пичоқчилик ҳам раванқ топаётти. Уч авлоди шу соҳада шўхрат таратган Абдуқайюм Каримов пичоқчилик устaxonаси очиб, республика миқёсида худудларига халқ амалий санъатини намойиш этаётти. Уста ясаган пичоқлар қўшни республикаларда ҳам машхур. Яқинда у республика миқёсида ўтказилган халқ ҳунармандчилиги мусобақасида иштирок этиб, мухлислар олқишига сазовор бўлди.

ИЗЛАНИШ САМАРАЛАРИ

Янгийўл туманидаги «Агромаш» ҳиссадорлик жамияти ишлаб чиқариш базасини кенгайтириш, ускуналарни замонавийлаштириш ва янги технологик жараёнларни жорий этишга ҳаракат қилмоқда.

Жамоа изланишлари янги йўналишларни қидириб топишга асос бўлаётир. Кичик қанд заводлари учун машиналар, электр кабеллар улашда фойдаланиладиган асбоб-ускуна ва қисмлар ишлаб чиқаришнинг узлаштирилиши шулар жумласидандир.

Матбуот хабарлари асосида тайёрланди.

УШБУ СОНДА:

«ИБРАТЛИ ҲИКОЯТЛАР»:

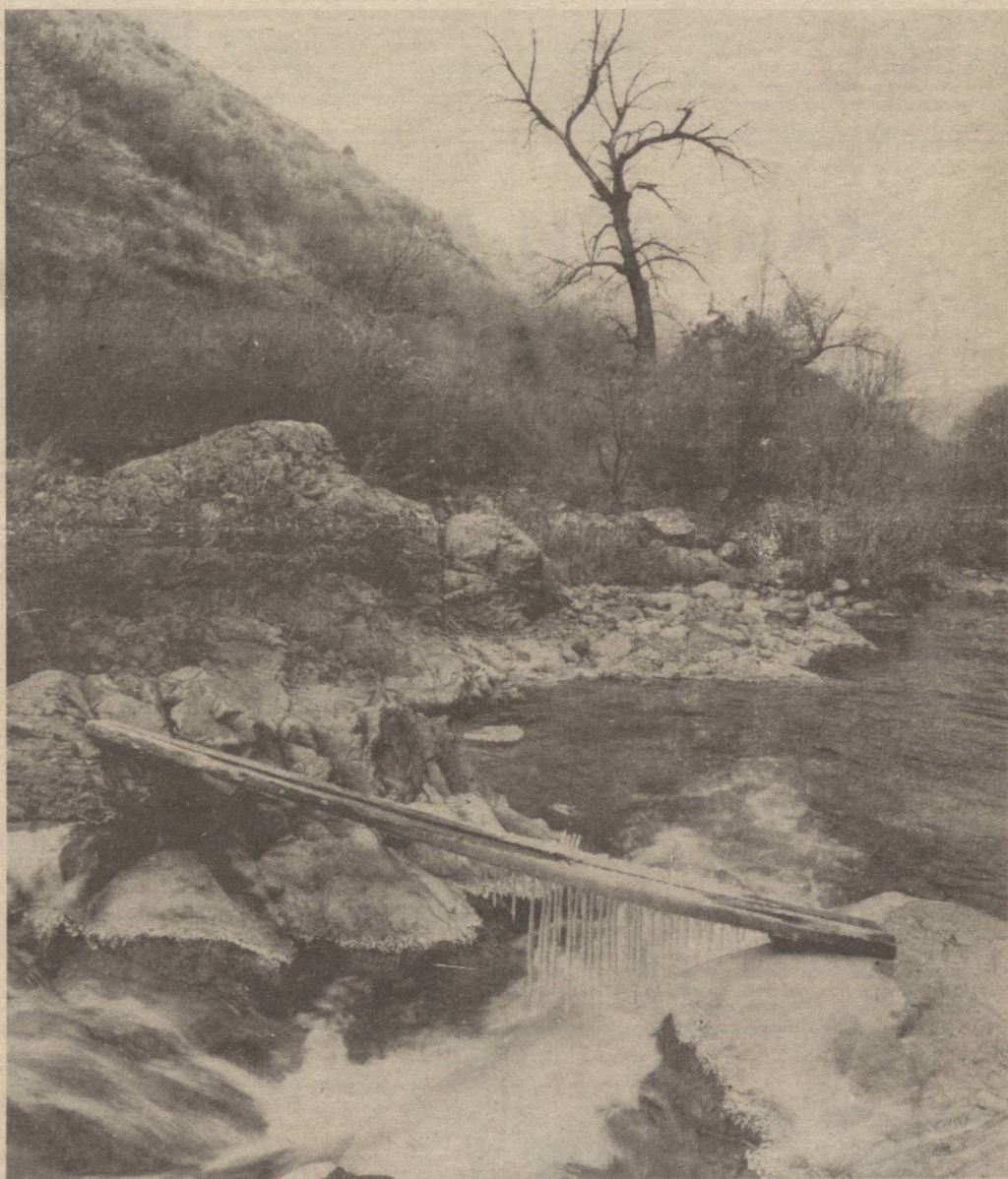
—Агар тўғри айтган бўлсанг, худо уни кечирсин. Агар ёлғон айтган бўлсанг, худо сени кечирсин (3-бет)

«ИККИ ОЛАМ САОДАТИ»

(Муборак Рамазон ойига бағишланган махсус саҳифа ва Рамазон тақвими (4-бет)

«САБР — БАХТ КАЛИТИ»:

— Кимлар фарзандсизликда Икромни айблашса, кимлар бу айбни Саодатдан кўришди (7-бет).

КЕЙИНГИ СОНДА:

● **Кумуш тўй**

ёҳуд

чорак аср бир ёстиққа бош қўйган
бегоналар

● **Меҳрингизга
ташнаман**

(«одамийлик сабоқлари» рукнида)

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

TEL 39-16-56
FAX 39-17-63

MILLY INVESTICIYA FONDI
MILLIY INVESTICIYA FONDI

•БУНИ ҲАР БИР ОИЛА БИЛИШИ КЕРАК

Бедаво дарддан сақланинг

СПИД бедаво дард эканлиги, ҳозиргача ер юзид 13 миллиондан ортиқ киши бу улат билан касалланганлиги маълум. Қола-

верса, бу улат келтириб чиқарадиган иммунодефицит вируси инсон организмнинг касалликларга қарши қуралувчи системасини буткул издан чиқариб, фожеага сабаб бўлади. Йилдан-йилга дунё бўйича СПИДга чалинган она ва болаларнинг сони ошиб бормоқда. Шунинг учун бу бобда биз сизга тавсия қиладиган беш асосий маслаҳат СПИДга қарши қуралда кул келади, деб ўйлаймиз.

1. СПИДга чалинганларнинг организми юқумли хасталикларга қарши қуралувчи қобилиятини йўқотиши сабабли ҳам, улар улимга маҳкумдирлар. Бу хасталикни юқтирганлар ҳам бир неча йил касаллик симптомларисиз яшайди. Инсон юқтирган иммунодефицит вирусни ривожланиб СПИДга айланишга уртача 7-10 йил муддат вақт ўтади. Бу улат билан касалланганлар дарҳол врачга мурожаат қилишлари керак. Чунки бу касаллик бир неча йиллар билан атрофдагиларга юқуши мумкин. Масалан, жинсий алоқа, дориюл инъекцияси (тери остига дори юбориш) ва стерилизация қилинмаган шприцлардан фойдаланганда, донорлик қон қуйилган-

да. Шунингдек, касалланган онанинг ҳомилиси йулдоши орқали ҳам бу хасталикни юқтириши мумкин. Ҳатто СПИДга чалинган оналар эмизиш орқали боласига бу улатни юқтиради.

Айтиш мумкинки, СПИДнинг иммунодефицит вирусини йўтал, акса уриш, қўриш, ёки тарелка, стакан, қошиқ, сочикдан фойдаланиш орқали дабдурддан юқмайди. Яъни бу хасталик бошқа юқумли касалликлар каби жамоатчиликнинг саломатлигига тўғридан-тўғри хавф солмайди.

2. Жуфтликдан бирортасининг узгалар билан жинсий алоқада бўлиши иккала томонни ҳам хавфга солади. Чунки СПИД касаллиги кўпроқ жинсий алоқа орқали юқади. Жуфтликнинг бир-бирига бўлган қатъий ишончи, вафоси эса уларнинг иккаласини ҳам бу бедаво дарддан имкон қадар ҳимоя қилади.

3. Стерилизация қилинмаган игна ёки шприц билан укол қилиш ҳам бу зарарли вирусни юқтириши мумкин. Игна ва шприцлар 60° С да иссиқликда стерилизация қилингандагина вируслар ўлади. Бир марта ишлатиладиган шприцлардан фойдаланиш эса инсонни бу хасталикдан янада узоқроқда сақлайди.

Гийҳванд моддаларни истеъмол қиладиган ва уларни инъекция қиладиган кишиларга бу хасталик вирусини тез юқуши мумкин.

Ҳатто қўлқўни тешганда, татуировка қилганда, тиш даволашда ҳам стерилизация қилинмаган асбоблардан фойдаланиб бўлмайди.

Меҳридарё инсонлар

ЖАННАТИ АЁЛ

Зарифа опа ҳақида илк бор радиодан эшитгандим. Яна бир гал Ўзбекистон Болалар жамғармаси Тошкент вилояти бўлими мудири Ҳушнӯза Арслонова ҳузурида бўлганимда опа ҳақида тўққинчи гапирди қолдилар:

— Қани энди барча оналаримизда ҳам Зарифадагидек шижоат, жонқуярлик бўлса, балки ушунда жамиятимизда битта ҳам етим бола бўлмасмиди...

Хабарингиз бор, кейинги йилларда юртимизда болалар уйи, етим болалар сонини камайтириш муаммосини ҳал этиш борасида кўплаб ишлар қилинди. Айниқса, бу борада Ўзбекистон Болалар жамғармаси ҳамда вилоятлардаги бўлимлари кенг фаолият кўрсатмоқда. Яқинда Болалар жамғармаси Наманган вилояти бўлими томонидан ишлаб чиқилган «Уйим менинг—чироғим менинг» дастури республикамизнинг кўплаб вилоятларида амалда жорий этилиб, ўз ижобий натижаларини кўрсатди. Биз бу дастурни Тошкент вилоятида биринчи бўлиб Охангарон туманида амалда қўлашни тақдир қилганимизда туман фаоллари сидқидилдан қабул қилишди. Ҳозирда туманда бу борада муваффақиятли ўзгаришлар катта. Кўплаб оилавий болалар уйлари пайдо бўлди, улар қаровчисиз қолган, етим болаларни фарзандликка олиб тарбияламоқдалар.

Қаровчисиз қолган болалар, етим болалар, тақдири оғир болалар... Бу сузларни айтиш нақадар оғир. Уларни кўз билан кўриш эса унданда оғир. Зарифа опа мана шундай сержашвиш ишининг бошида. Ўн йилдан ошибдики, шаҳар халқ таълими «Балоғатга етмаган болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш» бўлими инс-

пектори лавозимиди хизмат қилади. Бу йиллар мобайнида у неча-неча оила-ларнинг мустаҳкамлашида, юзлаб болаларнинг қамолга етишида меҳрибон мураббия, раҳбар бўлиб қолди. Сирасини айтганда, Зарифа опа жаннати аёл. У тўрт фарзанднинг меҳрибон онаси, чиройли оиланинг бекаси.

Зарифа опани иш жойида камданкам учратасиз. Гоҳ болалар уйида, гоҳ маҳаллаларда, гоҳ мактабда, гоҳ иш жойларида она-оталарга зарур шарт-шароит яратиб бериш ҳаракатида юради. Бу ишларнинг барчасини уйдасидан ҳам чиқади. Шунинг учун ҳам бу аёл ўзининг меҳнатсеварлиги, фидокорлиги билан оҳангаронликлар орасида катта иззат-хурматга сазовордир.

Биз опани янги йил байрами кунлари Тошкентда бир дунё болалари билан учрашиб қолдик.

Қизиқ, баъзида ўз болангиз байрамга олиб боролмайсан, кўнглини ололмайсан. Зарифа опада эса узгача шижоат. У болаларни жон-дилидан севади. У фақатгина ўз болаларини эмас, барча-барча болаларнинг бахтиёр бўлишини истади.

— Зарифахон опа — сурайман у кишидан,—шу болаларнинг ҳаммаси сизга тегишлими?

— Ҳа, меники. Бу ерда, қуриб турибсиз, 36 нафар қоракўз. Булар шароити оғир болалар. Шу уринда сизга бир воқеани айтиб берсам: — Менинг Серёжа исмли аjoyиб бир ўғлим бор. Ҳозир у ҳарбий хизматда. У менга худди ўз ўғлимдек бўлиб қолган. Серёжанинг ўтмиши узоқ. Янги ишга келган кезларим. Серёжа ҳам қарамоқ-

даги болалардан бири, унинг ёлғиз ичувчи онасидан булак ҳеч кими йўқ. Унинг аҳволидан ҳар сафар хабар олгани борганимда бир юрагим эзилиб қайтарди. Охири чидолмадим. Серёжани Ангрендаги болалар уйига олиб бордим. Вақти-вақти билан ўқиш-ишларидан хабарлашиб турдим. Бу йиллар ичида Серёжа ҳам бизга жуда урганиб қол-

4. Маъмулотларга қўра, СПИДга чалинган оналарнинг 3 тасидан биттасининг боласи ҳам бу хасталик билан оғирган. Шунингдек, бу дардга чалинган оналарнинг СПИД билан зарарланган бола туғишига 30 фоиз эҳтимол бор. Бундай болаларнинг аксарияти эса 3 ёшга етмасдан нобуд бўлмоқда. Шунинг учун бу хасталик билан гўмон қилинган эр ёки хотин тиббий анализдан ўтиши лозим.

5. Ҳар бир ота-она СПИДдек бедаво дарддан узларини ҳимоя қилиш билан бирга, болаларини ҳам муҳофаза қилишлари шарт. Бунинг учун эса улар болаларига СПИД қандай касаллик эканини, унинг қандай тарқалиши, юқушини оддийгина қилиб тушунтиришлари лозим.

Бу ажиб дунё

«МАРС-САЙЁРА ЭМАС!»

Амстердам университетининг 62 ёшли профессори, таниқли астроном Эрик Вандервердернинг сунгги йилларда олиб борган тадқиқотларининг натижаси фан оламида катта шов-шувларга сабаб бўлмоқда. У рентген телескопи ёрдамида 1991 йилдан бери Марсни урганиб, «бу сайёра эмас, балки улкан космик кема», деган хулосага келди. Унинг таъкидлашича, телескоп ёрдамида Марснинг сирт қобиғи металл қопламдан иборатлигини, ичида йўловчи ва юк ташувчи бўлмалари, ёнги палуба, машина бўлими борлигини аниқлаган. «Марс асрлар давомида қалин занг ва занг-губорлар билан қопланиб, ҳозирги қиёфасига келиб қолган», демоқда профессор.

ди. Вақти бўлди, келиб, албатта хабарлашар, қилаётган ишларини маслаҳатлашарди.

Нихоят Серёжа утган йили ўрта мактабни ва шофёрлик курсини тугаллаб, мустақил ҳаётга йўлланма олди. Биз бир вақтлар Серёжага яраб қолар деган мақсадда ўша онаси яшаб турган уйни ҳокимиятга топшириб қўйганди. Бултур тугилган куниди, яъни Серёжа 18 ёшга тулганда унинг номига ҳужжатлаштириб топширдик. Серёжа бениҳоят хурсанд бўлди.

Серёжа жуда ақлли, меҳрибон, софдил йигит. У тез-тез мактаблар ёзиб ҳол-аҳволлашиб туради. Унинг мактубларини ўқиб кўнглим кўтарилади. Қара-н, агар унинг тақдирига бефарқ бўлса, нималар бўлмасди. Демокриманки, ҳар бир бола бизнинг болаимиз. Уларни соғлом, баркамол қилиб ўстириш сизнинг, бизнинг муқаддас бурчимиздир!

— Зарифа опа, аввало сизга янги йилда янги зафарлар ёр бўлсин. Шу фурсатдан фойдалана-н, ўзингиз билан бирга келган қора кўзларингизга ҳам. Қу-риниб турибдики, байрамдан кўтаринки кайфият, ширин таас-суротлар билан қайтаётган бўл-сангиз керак-а?

— Жудаюм. Болаларнинг-ку қувончининг чеки йўқ. Мен бунинг учун мана шу байрам тадбири-ни уюштирган Ўзбекистон Бола-лар Жамғармаси ва тадбирда биргаликда ҳомийлик қилаётган «Бахор» ансамблининг раҳбари Маъмурахон Эргашевага чексиз миннатдорчилигимизни изҳор этаман. Илоё, ҳамма соғ бўлсин. Етим болалар сони кўпаймасин! Юртимиз тинч, осмонимиз му-саффо бўлсин!

Зарифа опа сузларини тугаллаб яна хаялга толди. Меҳр тула кўзларида тугамас нур ё-дуланди. Назаримда бу нур атрофга қуёшдек ҳароратини тар-раётгандек эди.

Дилбар САПАРОВА

Туркистон бир — Ватан бир

ТАЪТИЛ МУДДАТИ УЗАЙТИРИЛДИ

Тоғли бадахшонлик укувчи-лар учун қишки таътиллار мар-тойи охирига қадар қўзиладиган бўлди. Ёқилги-мойлаб махсу-лотларининг етишмаслиги ту-файли мактаб ва боғчаларни иситишнинг илоҳи бўлмапти. Шунинг эвазига ёнги таътил-ларни бекор қилишга қарор қи-линди.

ТОМОШАБИН БЎЛИБ ТУРИШОЛМАДИ

Қирғизистон пойтахтида ав-томобилларга ёқилги қўйиш шаҳобчалари сони олтимишдан ортади. Лекин кейинги пайт-ларда уларнинг бозори касод-га учраган. Сабаби, маҳаллий маъмулларнинг эътиборсизли-ги туфайли кўчаларда бензин ташувчи автомашиналарда ёқилги сотаётганлар кўпайиб кетди. Бу аҳволга ортиқ томо-шабин бўлиб туриш мумкин эмаслигини англаб етган Биш-кек шаҳри раҳбарияти феврал ойидан бошлаб кўчаларда бен-зин сотишни таъқиқлаш тўғри-сида қарор қабул қилди.

ҚАРЗИ ЭМАС ОЗ

Украина Президенти Лео-нид Кучма «Туркменистон би-лан муносабатларимиз чул ба-рида ўсган, эҳтиёт қилинмаса су-либ қолиши мумкин бўлган гулга ўхшайди», деганида ўзи раҳбарлик қилаётган мамлакат-нинг газ учун қарзларини на-зарда тутган бўлса керак. Ут-ган йилнинг ноябр-декабр ойларида Украина Туркменис-тондан қарзга 35 миллион дол-ларлик газ олди.

ЯНГИ ФИЛЬМ ПРЕМЕРАСИ

Қозғоғистон Республикаси давлат кино уйида режиссёр Д. Умиров суратга олган «Кар-диограмма» фильмининг пре-мераси бўлиб ўтди. Фильм авто-биографик характерга эга бў-либ, сценарийни Д. Умиров бо-лалик хотиралари асосида ёз-ган.

КЎЛОБДА ЯНГИ АЭРОПОРТ

Тожикистоннинг Кўлоб шаҳ-рида аэропортнинг янги бино-си ва замонавий учиб-қуниш майдончалари қуриб битказил-ди. Энди аэропорт халқроқ йў-налишларда учувчи катта юк са-молётларини ҳам қабул қилиш имконига эга бўлди.

ИШОНЧ ОКЛАНМАДИ

Қирғизистонда корхоналар-ни ҳиссасдорлик жамиятларига айлантириш чоғида акциялар-нинг назорат пакети, яъни асо-сий қисми шу корхоналар ди-ректорларига берилган эди. Бу қўтилганидек ижобий натижа-лар бермади, аксинча, ишлар орқага кетди. Шу сабабли, дав-лат мулкни бошқариш респу-блика фонди «Қирғизнефть», «Қирғизмунайзот» каби мамла-кат иқтисодида муҳим урин ту-тувчи бир қатор корхоналарда директорлар кенгашлари ту-зишга ва уларни бошқариш-даги давлатнинг таъсирини сақ-лаб қолишга уринмоқда.

Даврон Самарқанднинг сўлим кўчаларида Анорани биринчи бор учратганида узини қандай ҳис қилганлигини ҳали ҳамон ёдидан чиқара олмайди. Йўқ, у воқеани унуттишини иложи йўқ. Агар уни унутса, Анора билан бўлган мана шу йигирма йилдан ортқ турмушини ҳам унутиш керак. Ахир айнан ана шу учрашув Давроннинг ҳаётини ўз ўзига тўлиқ буриб олди ва унинг кейинги тақдирига ўзгармас тамгасини босди.

Бир-бирини севишиб, муҳаббат ришталари орқали оила қурган бу икки инсоннинг оилавий ҳаётини ташқаридан кузатган ва юзак биланлар ҳавас қилишар эди. Доим бирга юришадди, бир-бирига бўлган муҳаббатлари кечанга турмуш қурган келин-куёвдай атрофга жозиба таратиб турарди. Аммо бу оиланинг ички изтиробидан хабардорлар эса уларни нақ ун беш йилдирки, ачинаш билан кузатардилар. Анора бу йиллар давомида мактабда ўқитувчилик қилди, Даврон агроном бўлиб ишлади, илмий иш қилди, фан номзоди деган унвон олди. Аммо уларнинг ҳаёти бир томони кемтиклигича қолиб келаверди. Шунинг учун Оллоҳнинг бу сабрли инсонлари тинимсиз табиб, фолбин, духтур ва бошқа минг хил шифокорларнинг остоналарини тиндирмади. Анора ва Давроннинг ҳаётига ачинганлар уларнинг сабрига таҳсинлар айтишди, ҳайфсанчилар, яъни ўз оғзига кучи етмаганлар очик-ойдин гоҳ Анорага, гоҳ Давронга маломат тошларини отишарди.

Бу даврда, Давроннинг ўз тили билан айтганда, энг қийин аҳволи таниш-нотаниш жойда билиб-билмай «бола-чақалар соғ-омонми, ўғил-қизлар нечта?» деб бериладиган саволлар бўлди.

Мана, ўн беш-йиллик бирга кечирилган ҳаётдан кейин орттирилган ўғиллари бугунги кунда уларнинг муҳаббат пойдевори устига қурилган оилаларини қават-қават қувончга тўлдирмоқда.

Бу оиланинг изтиробига ачинганлар, уларнинг дардларига шерик бўлганлар энди кунда улар билан бирга қувонишарди. Сардорнинг китобларини елкасига орқалаб мактабга кетётганини қуриб Анора билан Давроннинг ёнида туриб бирга қувонишарди, уларнинг муҳаббат ва сабрларига таҳсинлар айтишарди.

Аммо, ҳайфсанчилар-чи? Улар муҳаббат, оилавий садоқат недигини билишмай ўтишлари бир ёқда, шу билан бирга юзларидидаги шувутни ювишолмай юришарди. Бу уринда хатони бўйнига олиш ва бировнинг ҳаётига аралашмаслик ақидаларини қодирқилоқликларга яна бир бор эслатиб ўтишни лозим топамиз, ҳолос.

Қодирқилоқ шундай бир шодиёна воқеанинг гувоҳи бўлишига қа-

рамасдан, нимагадир ҳамон кўп ҳолларда ўзи учун тўғри хулоса чиқариб олмайди.

Мана, шу қишлоқда яшовчи Икром ва Саодатнинг ҳам севишиб турмуш қурганига қарийб ўн йил бўлди. Бу инсонлар ҳам не бир маломат тошларини ўз бошларида қуришмади. Хали Икромнинг, ҳали Саодатнинг номига не бир айблар қўйилиб, не бир гаплар қилинмади. Кимлар фарзандсизликда Икромни айблаган, кимлар бу айбни Саодатдан қуришди. Бу айб-кашликлар одатда тарафкашликка олиб келар эди. Яъни Икромнинг қариндошлари Саодатни айблашар, Саодатнинг қариндошлари Икромни айблашар ва бу миш-мишларнинг тағи тугамас эди. Жигарига жони ачиб Икромни Саодатдан, Саодатни Икромдан ажратиб олмоқчи бўлган қариндошларнинг сонини санаб ҳам ўтирмайлик, чунки уларнинг кўпчилигининг бугун тиллари дудук, юзлари шу-

маса керак. Аксинча, улар энди ажралиш низоларини кучайтирса кучайтирадики ва лекин қамайтирмайди, қўлай-қўлай деб турган оила иморатини сақлаб қололмайди.

Бу ўринда Қодирқилоқнинг катта-ю кичик оқсоқоллари, ҳаётнинг аччиқ-чучуқлини татиб қурган мўйсафидларига мурожаат қилишдан бошқа илож йўқ. Зора уларнинг маслаҳатлари билан мана шу нураб турган оила иморати сақланиб қолса, зора мана шу оила ҳам келгусида балки болалик бўлиб кетса. Ахир Қодир Эгам ҳаётда нималарни содир қилмайди, дейсиз. Бунга бошқа жойлардан эмас, мана шу Қодирқилоқнинг узидан олинган мисоллар жуда кўпқу ахир. Қариялар Идрис ва Инобатга маслаҳат беришса, оила деган жаннатда инсон тақдири деган қўчат биргина жойда мўким, маҳкам ва барқарор ушшини тушунтиришса, бу ешларга ҳам ислом ақидаларини талқин қилиб бир маро-

чикди. Аммо ҳаёт экан, бошқалар фарзандсизликдан дод солиб юрган бир пайтда у эрининг болалигига она кўзи билан қарай олмайди. Тўғри, унинг ўзи ҳам она бўлмоқчи. Мана шу ният ва тушунча юзасидан у ҳам қанча-қанча духтур ва табибларга чопмади. Охири болали бўлди. Во дариг, Оллоҳнинг даргоҳи кенг экан. Ёш норасида фарзанди бевақт оламдан кўз юмди. Шунда ҳам Мунаввар уйдаги болаларга она кўзи билан қарай олмайди. Бу табиатнинг сирларидан бири бўлса керак ҳолос. Буни яхши тушунган Барот ҳам қаршилик қилмади. Мунавварнинг ўзи она бўлиш истагини қўллаб-қувватлади. Аммо, уйдаги гап-сузлар, қариндош-уруғларнинг аралашуви натижасида бу оила ҳам ажралиш жарининг ёқасига келиб турибди. Салкам тўрт йилгина ўмр қурган бу оила ҳам ажралиш истагида баҳонани фарзандсизликдек нисбий тушунча устига қўймоқчи. Фарзандсизлик, бор фарзандларни қабул қилмаслик, оилани ўзгартирса бошқаси яхши бўлишига ишонч тўғўлари бу риштани ҳам ўзиш олдида.

Шунча ҳаётий ҳодисаларнинг гувоҳи бўлиш Қодирқилоқликлар энди дўппи ва салларларини ёнларига олиб чўқур ўй суриб кўрсалар, айниқса бу сузлар Идрис ва Инобатга, Барот ва Мунавварга қаратиб айтилган.

Хўп, сабр қилолдингиз, ҳаётда бор гапларга чидай олмадингиз, лекин энди бошда сал шошилганлигини тани олиб, сабр-қаноат қилсангиз Оллоҳнинг ўзи бахт улушларидан холи қолдирмаслигини ҳам қишлоқларингиз ҳаётдан қуриб турибсизларку. Нимага улардан, умуман ҳаёт тажрибасидан урناк олишни унутасиз.

Майли, айтилиқ ажралдингиз ҳам, яна бир киши билан турмуш қурасиз. Фарзандли бўлиб ўша оилада бахт топиб кетишингизга амин-мисиз. Аммо асосий мақсад, сиз қутган натижа оилавий бахт Анора ва Даврон, Икром ва Саодат тажрибасидегдек бир марта қурилган оилаю, бир ёстиққа бир марта қўйилган бошларда мустаҳкам ва мусаффо эканлигини уларнинг тажрибаси сизларга айтиб турмаяптими?

Мен ўз қишлоғимизда бўлаётган ва бўлиб ўтаётган бу воқеаларни ҳикоя қилар эканман бир қадар бошқаларни кўзда тутдим. Чунки бундай воқеалар нафақат бизнинг қодирқилоқда содир бўлаётди. Улар бутун Ўзбекистонимизда, қолаверса бутун жаҳонда учраб туради. Шунинг учун баъзи бир фикрларим қишлоқдошларимга ёқмаса улардан олдиндан кеңирим сурайман. Мен қишлоқдошларимнинг ҳаммаси бахтли бўлишини жуда-жуда хоҳлайман ҳолос.

М. ЙЎЛДОШЕВ.

Қодирқилоқ манзаралари

САБР — БАХТ КАЛИТИ

вут. Даврон ва Анора сингари бу ҳолда ҳам муҳаббат ва садоқат устун келди. Икром Саодат билан келишиб ўз оилаларини мустаҳкамлаш мақсадида оилавий ҳаётларининг бешинчи йилида ёшгина гудакни фарзандликка олишди. Аммо бу ҳолда ҳам қариндошларнинг тарафкашликлари кучайса кучайдики, қамаймади. Кимдир уларнинг бу жумардигини оқласа, кимдир қоралади. Ёш норасида гудакни биров ёқтирса, биров очикдан очик ёқтирмади. Аммо бу ишлар Икром ва Саодатнинг қизалоқни севиб катта қилишига ҳалақит бермади. Тарафкашлик ва гап-сузларга эътибор бермаган Икром ва Саодат ўз оилаларини мустаҳкам сақлаб, Оллоҳдан қарам қутишни ва чидам билан довланишни тўхтатишмади ва ниҳоят уларнинг сабри Тангрининг бениҳоят катта инъоми билан тақдирланди. Мана, бир қанча вақтдирки, Саодат тугруқнода, врачлар назорати остида ўз бўлгуси фарзандини кутмоқда. Икром бу кунларда қувончдан ўзини қўярга жой тополмайди. Қизалоқини етаклаб, «менга мана шу қизим ўғил етаклаб келади ҳали», деб оғзи қўлгоғида мақтанади.

Аммо Қодирқилоқ барибир Қодирқилоқлигича қолаверар эканда. Чунки бу қишлоқ ҳам Ўзбекистоннинг, қолаверса бутун жаҳоннинг бир бўлаги ҳолос. Булмаса мана ёшгина келин-куёв бўлган Идрис билан Инобат Анора ва Даврондан, Икром ва Саодатдан ибрат олмагани. Турмуш қурганларига атиги уч йилгина ўтганлигига қарамадан фарзандсизликни баҳона қилиб бу ёш оила парокандалик, ажралиш олдида. Ҳаққий хис-туйғусиз қурилган бу оилани ҳаётнинг ўзи ҳам ва ҳатто безак, ялтироқ мато ва нарсалар ҳам сақлаб қоло-

таба «ажраман, кетаман» сузлари айтилган оилада макруҳлик руҳи ҳосил бўлишини етказишса, балким шу оила ҳам ўз пойдевори устида маҳкам ўрнашиб қолар. Юқорида айтилган, уларнинг узлари билган, ҳар кун қуриб турган сабрли оилаларнинг тақдирлари буларнинг ҳаёти учун ҳам ибратли бўлар, намуна бўлиб хизмат қилар. Ахир доно халқимиз «Қиз бола борган жойида бахтини топсин, ўғил бола бир қўйган ёстиғидан бош узмасин» деб бекорга айтмайдик. Юзнинг пардаси кетиб, ибонинг этағи кутарилиб, иккинчи ва учинчи қурилган оиланинг бахтли бўлиши ута қийинлигини ҳаёт неча бор кўпларга кўрсатдику, ахир.

Қодирқилоқ ҳаётий тажрибаларга шунчалик бой бўлишига қарамадан ўзгалардан ўзига ибрат олиш бора-сида бошқа қишлоқлардан фарқ қилмай қолаверадиганга ўхшайди. Булмаса нимага бу қишлоқда ҳам ҳамон қўйди-қикди савдолари, бировнинг ҳаётига аралашуви учраб туради. Нима учун умид билан икки бош бир ёстиққа бош қўйишса уларнинг ички оилавий ҳаётларига бошқалар, айниқса қариндош-уруғлар, ташқи маслаҳатчилар қўшилишди. Ахир оила ташқи маслаҳатлар билан ривож топадиган жамоатчилик асосидаги ширкат эмас.

Тўғри, ҳаёт жиддий ва мураккаб нарсас. Унда учраб турадиган воқеа ва ҳодисаларни ҳаммаси ҳам тез ва мукамал тушуниб етатвермаймиз. Булмаса Мунавварнинг ҳаётига қараб қурайлик. Ёшгина келишган бир қиз баъзи ҳаётий сабабларга қўра анча вақт турмушга чиқмай юрди ва охир бориб оиласидан фожиавий ажралиб қолган болали бир йилгига турмушга

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

ФАРЗАНДЛАР ҲАҚИДА ҲИҚМАТЛАР

Гудак агар ёмон феълга ўрганса, Юз меҳнатла уни кам-қилиб бўлмас.

Яхши йўлга солай деб кўп уринма.

Усиб қотган шохни ҳам қилиб бўлмас.

Хожа Самандар ТЕРМИЗИЙ.

Ота-она беҳад бўлади хурсанд, Фарзанди бўлолса муносиб фарзанд.

Муҳаммад ЗАМИНДОР.

Покиза, ақлли, хушёр ҳар бола, Ҳайфдир агар кўрмаса тарбия. Илминг партави нури солмағай, Кишида бўлмаса агар маърифат.

Бархурдор ибн МАҲМУД.

Халқнинг бахт-саодати болаларни тўғри тарбиялашга боғлиқ

Ж. ЛОКК

Дунёда гудакнинг қулдирашидан қўра тантаналироқ гимн йўқ.

В. ПЮГО.

Фарзандингизнинг бахтли бўлиши-

ни истасангиз, унинг ҳар бир айтганига хўп деяверманг.

Жан Жак РУССО.

Фарзандни беш ёшгача пошшо билинг, беш ёшдан ўн беш ёшгача хизматкордек қаранг, ўн беш ёшдан кейин эса тенгдошдек муомалада бўлинг.

Ҳинд мақоли.

Ўғлига отаси қилди васият, Саодатли болам, қўй қўлоғингга панд.

Ўз элига вафо қилмаган киши, На севишли бўлур ва на донишманд.

Шайх САЪДИЙ.

Бу ажиб дунё

ХУДОНИНГ СУЮКЛИ БАНДАСИ

Флорида штатида истиқомат қилувчи Ричард Дэниэл исмли 66 ёшли қария ҳовлида дам олиб ўтиргани, олдида ёшгина йигитча яқинлашди. Кутилмаганда у қолга қўрол ўқталиб, ҳамёнини талаб қилди. Қол чумчуқ «пир» этса, юраги «шир» этадиганлардан эмас экан, йигитчага қаршилик кўрсатди. Олишув пайтида йигитча тўппончанинг тепкисини босиб юборди. Ўқ қолнинг протез тишига тегиб йуналишини ўзгартирди. Ричард Дэниэлнинг юзи озгина лат еди, ҳолос. «Худонинг суюкли бандаси», деб мана шундай одамларни айтишса керак-да!

Бу ажиб дунё

МИНГ ЙИЛГАЧА ОМОН
БУЛСА

Алясканинг Номе шаҳридаги кафе-барларнинг бирида жанжал чиқди. Муштлашув пайтида йигитлардан бири стулнинг мажagini чиқарди. У туполон босилгач, кафе-бар хужайинидан кечирим сураб, синган стулнинг пулини тўлади. Суд эса жамоат жойида туполон қилгани учун йигит бир доллар жарима тўлаши кераклиги ҳақида ҳукм чиқарди. Йигитнинг аввал судланмагани инobatга олиниб, ҳукм ихроси минг йилга кечиктирилди.

Туркистон улкасида биринчи расмий футбол жамоаси 1912 йилда тузилганлигига қарамай, «футбол» сўзи тилимизга анча олдин — 1905-1906 йиллардаёқ кириб келган эди. Уша йиллари чор Россиясига қарам бўлган улкамизда кўплаб рус ва хорижий мутахассислар, майда амалдорлар ишлар эдилар. Улар буш вақтларини футбол, теннис каби кўнғилочар уйинлар билан ўтказишарди. Уларнинг уйинларини кўзатиб юрадиган маҳаллий миллат ёшларига аиникса, футбол ёқиб қолади. Ҳозиргидек чарм тулпар бўлмаган даврда эски-туски латта-путталардан юмалоқ ясалган кўлбола тулпар билан ўзбек болалари ҳам футбол уйнайдилар. Ялангиклар, чанг кучалар улар учун уйингоҳи вазифасини утарди. Шундай қилиб, асримиз бошларидеяқ Ўзбекистонда куча жамоалари тузила бошлади.

1912 йилда Фарғонада «Скобелев (Фарғонанинг уша пайтдаги номи) футболчилари жамияти» тузилади. Бу улкамиздаги биринчи расмий жамоа эди. Шундан сунг Тошкент, Самарқанд, Қўқон, Андижон шаҳарларида ҳам футбол жамоалари тузила бошлади. Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтиш кераки, бу жамоаларда асосан гимназия, лицей ва кадетлар мактабларининг талабалари бўлган рус миллатига мансуб ёшлар тул суришарди.

У пайтлар ҳозиргидек чемпионатлар ўтказилмаган. Шунинг учун жамоалар узаро ўртоқлик учрашувлари ва кичик турнирларда куч синашганлар. Ана шундай учрашувларнинг дастлабкиси 1912 йилда Фарғона шаҳрида ўтказилди. Унда СФЖ футболчилари андижонлик рақибларини — 3:1 ҳисобида енгишди. Жавоб уйинида эса андижонликлар «қасд»ларини олишди. — 3:2.

1914-1915 йилларда, аиникса, бундай учрашувларни ўтказиш оммавий тус олади. Тошкентда рус тилида чиқадиған рузномалардан бирининг мухбири ҳаяжон билан: «Бу сафарги турнирда етти футбол жамоаси қатнашиш истагини билдирди!!!»

деб ёзган эди. Ҳозир, табиийки, бундай сатрларни ўқиб ҳаяжонланмаймиз. Лекин уша йиллар учун битта турнирга бир йўла етти жамоанинг қатнашуви мисли қурилмаган ҳол эди. Шунинг учун жумла охирига уч ундов қўйган мухбирнинг ҳолатини тушуниш мумкин.

Архивларда Туркистон улкасида чиқарилган дастлабки афишаларнинг бири ҳам сақланиб қолган. Унда жамоалар таркиби, ҳакамлар рўйхати, уйин бўладиган жой ва вақт кўрсатилган. 1915 йилда Петербургга шаҳарлараро мусобақаларнинг уч йиллик якуний жадвали юборилди. Унга асосан СФЖ футболчилари Туркистон улкасининг биринчи чемпиони деб эълон қилинади.

Диёримизда «чипор тул»нинг илк қадамлари ана шундай бошланган эди.

ТОШКЕНТ -
ФУТБОЛ
ШАҲРИ

Ўзбекистон футболининг тамал тоши Фарғонада қўйилганига қарамай, бу уйин Тошкентда кенгроқ оммалашди ва ривожланди. 1925 йилга келиб Тошкент шаҳрида иккита уйингоҳ бор эди. Уларда томошабинлар учун ўриндиқлар, футболчилар учун кийиниш ва ювиниш хоналари мавжуд бўлиб, Сотор буйидаги уйингоҳ ҳатто яшил чимзор билан қопланган эди.

«КИМ», «Профинтерн», «Матбаачи», «Динамо», «ТОШ» жамоалари мунтазам ўтказиладиган шаҳар биринчилигида қатнашишарди. Кекса футбол мухлисларининг хотирлашлари

рича, уша пайтларда уйингоҳлар доим мухлислар билан гавжум бўлган.

30-йилларга келиб тошкентлик футболчилар қўшни жумҳуриятлар, ҳатто чет эл жамоалари билан ҳам учрашувлар ўтказга бошлашди. 1931 йилда Норвегия ишчилар терма жамоасини 4:2 ҳисобида енгган Тошкент шаҳар терма жамоаси олмониялик футболчиларни ҳам қизиқтириб қолади. Ўртоқлик учрашувлари ўтказиш учун Москва ва Петербург шаҳарларига ташриф буюрган машҳур «Фихте» жамоасининг раҳбарлари ўзбекистонлик футболчилар билан ҳам тул суришиш истагини билдиришарди. 1932 йилда Тошкентда

«Фихте» жамоаси билан иккита учрашув ўтказилади. Биринчи уйинда мезбонлар 4:2 ҳисобида галаба қозониб, учта тулпи мохир ҳужумчи Александр Адисман киритади.

Такрорий уйин эса меҳмонларнинг галабаси билан туғайди — 3:1.

Айнан шу йилларда маҳаллий миллат ёшларидан ҳам иқтидорли футболчилар етишиб чиқа бошлади. З. Раҳимов, Ё. Валишоевлар мухлислар

нинг сеvimли уйинчиларига айланиб қолишганди. Айнан уларнинг футбол майдонидаги маҳоратлари, жонбозликлари тошкентлик ўзбек йигитларининг футболга бўлган қизиқиш ва интилишларини оширган эди.

Даврон БЕК тайерлади

ТЕКИН ТОМОШАДАН КЕЙИНГИ ТОМОША

1992 йилда Испанияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионати уйинларида ўз терма жамоаларини кўллаб-қувватлаб туриш учун Италиядан ҳам кўплаб мухлислар келишган эди. Ана шу ишқибозлардан икки нафари навбатдаги уйинга қатнашмай қолишди. Шунда уйиннинг балкони стадионга қараган хонадон соҳиби уларнинг жонига оро кирди. Уй эгасининг розилиги билан балконда ўтириб мазза қилиб уйинни томоша қилишди. Кетар чоғларида эса миннатдорчиликларини белгисиз сифатида уй эгасининг оёқ-қўлларини боғлаб ваннахонага қамашди-да, анча-мунча нарсани шип-шийдам қилиб кетишди.

ҲОЖЕАЛИ ТУГАГАН УЙИН

Африка қитъасининг Гана ва Фил Суяги Қиргоғи давлатларининг икки футбол жамоаси ўртоқлик учрашуви ўтказиш учун майдонга тушишди. Лекин уйин ўртоқларча кайфиятда ўтмади. ФСКлик ёш футболчи Ниобо Транженинг тезкор ҳужумлари рақиб жамоа уйинчиларини анча шошириб қўйди. Шунда улар 18 ёшли Ниобони чалиб йиқитишди ва қўнига беланиб, тулпроққа қоришиб улгунича тепкилашди. Ҳозир Ганалик 11 футболчи қамоққа олинган ва тергов олиб боришмоқда.

Футболимиз тарихидан

«ЧИПОР ТУЛ»НИНГ ИЛК
ҚАДАМЛАРИ

Сўнги
устун

ЭЛАТЛАР, ОДАМЛАР,
УДУМЛАР

Жанубий Африка ҳудудида яшовчи герери қабиласида эгизак фарзанднинг туғилиши энг қувончли воқеа ҳисобланади. Эгизак фарзанд кўрган ота-онани катта бахт соҳиби деб биладилар ва уларга «муқаддас кишилар» мақоми берилади. Уларни хафа қилган, озор берганлар улим-гача бўлган жазо чораларига тортлади. Бунинг битта ёмон томони — «муқаддас» ота-онанинг бошқа кишилар билан гаплашиши таъқиқланади.

Японияда 1 мартдан 20 майгача бўлган даврни бахтли кўнлар деб билишади. Шунинг учун бу мамлакатда никоҳ тўйларини шу муддатда ўтказиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади.

Австралияда овқатга истеъмол қилинадиган, яъни хураки усимлик ва илдишларнинг 250 дан зиёд тури мавжуд. Уларни излаб топиш, керак бўлганда қазиб олиш аёллар зиммасидаги вазифа ҳисобланади. Масалан, ёввойи ямснинг илдизини қазиб олиш учун аёл чўқурлиги ярим метр, айлана бир метрли чўқур қавлаши керак бўлади.

Мугуллар кекса кишиларга мурожаат қилганда «ота», «отахон» маъносини берувчи «гуэй» сўзини қўллашади. Кекса меҳмонни уйнинг турига ўтказиб, унинг олдида қўйнинг пиширилган қурагини қўйишади. Лекин қўйнинг жигари, юраги ва буйрагини кекса меҳмон олдида тортиш одобсизлик ҳисобланаркан.

Гонконг ресторанилари тансиқ таом илон шурваси билан машҳур. Шунинг учун бу шаҳарга ҳар ойда 100 минг дондан зиёд овқатбўл илон тутиб келтирилади. Хурандалар қафасларда сақланаётган илонлардан узларига маъқулини танлаб, ошпазга хуш кўрган таомларини тайёрлашни буюрадилар.

Полинезиянинг Маркиз оролларида эркаклар аёлларга нисбатан бир неча барабар кўп. Шу сабабли бу ерда бир аёлнинг уч ёки тўрт нафар эри бўлиши одатдаги ва қонуний ҳол ҳисобланади. Оилага эркаклардан бири бошчилик қилади, қолган эрлар ва аёл унга бўйсуниллари, шунингдек ҳаммалари бир хонадонда яшашлари шарт.

Африканинг шимолида истиқомат қилувчи туареглар бошқа қабилалар билан учрашиб қолишса, эринмай ва жуда узоқ ҳол-аҳвол сурашади. Бунда об-ҳаво ҳам, болаларнинг саломатлиги ҳам, тоғалару амалар ҳам, холалару жианлар ҳам эътибордан четда қолмайди. Лекин хотинларнинг соғлигини сураш одобсизлик ҳисобланади.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон
Республикаси
болалар
жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун»
Халқаро хайрия
жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳамийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш
ушмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:
700078, Мустақиллик
майдони, 5-бино.

Телефон: 39-43-95
Олим Бекназар
навбатчилик қилди.
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-029 25684 нусхада чоп
этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.